

**VELAYET VE ÇOCUKLARIN KORUNMASINA YÖNELİK TEDBİRLER
YÖNÜNDEN UYGULANACAK HUKUK HAKKINDA LAHEY SÖZLEŞMESİ****THE HAGUE CONVENTION ON APPLICABLE LAW IN RESPECT OF PARENTAL
RESPONSIBILITY AND MEASURES FOR THE PROTECTION OF CHILDREN**

Göçün artması, yabancı ülkelerde çalışma imkanlarının yaygınlaşması ve ulaşım imkânlarının gelişmesi gibi sebeplerle, sınır aşırı evlilikler yaygınlaşmaktadır. Bu evlilik birlikteliklerinden olan çocukların kişilik hakları ile mal varlığının korunması; çocuk üzerinde yetki bahşeden velayet, vesayet, kayıymlık hakları, bunları karara bağlayacak adlı ve idarî mercilerin belirlenmesi, kararların tanınması ve tenfizine ilişkin kanunlar ihtilaflarının çözümü; giderek uluslararası düzenlemelerle çözüme muhtaç hâle gelmiş meselelerdir.

Ülkemiz, konuya ilişkin düzenlemeler içeren 19 Ekim 1996 tarihli “Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Lahey Sözleşme”ne 25.4.2016 tarih ve 6708 sayılı Kanun ile taraf olmuştur. Sözleşmeye Avrupa Birliği vize serbestisi süreci kapsamında taraf olduğu, onay kanununun gerekçesinde ifade edilmiştir.

Sözleşme, Ülkemizin taraf olduğu 5 Ekim 1961 tarihli “Küçüklerin Korunmasında Makamların Yetkisine Uygulanacak Kanuna Dair Sözleşme”nin değişen ve gelişen ihtiyaçlar karşısında güncellenmesi amacını taşımaktadır. Sözleşme, ilgili konular hakkında hükümler barındıran ve Ülkemizin taraf olduğu 25 Ocak 1996 tarihli “Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi”, 15 Mayıs 2003 tarihli “Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi” ve 25 Ekim 1980 tarihli “Uluslararası Çocuk Kaçırmayanın Hukuki Yönlerine İlişkin Lahey Sözleşmesi” ile uyumlu düzenlemeler içermektedir.

1996 tarihli sözleşme esas olarak 1961 tarihli sözleşmeden kaynaklanan yetki sorununu çözmeyi amaçlamıştır. Bu çerçevede Sözleşme, çocuğunun şahsi ve malvarlığının korunması ile velayet yetkisinin belirlenmesinde hangi ülke makamlarının yetkili olacağı ve hangi devlet kanunlarının uygulanacağını düzenleyerek, küçüğün korunması için taraf devletlerden birinde alınan tedbirin diğer devletlerde de tanınması ve tenfizine ilişkin hükümler getirmiştir.

Sözleşme'nin getirdiği belli başlı düzenlemeler şu şekilde özetlenebilir:

a) Sözleşme'nin 5. maddesine göre, çocuğun korunmasına yönelik tedbir alma yetkisi çocuğun vatandaşlığı olduğu ülke yerine mutat mesken ülkesi makamlarına verilmiştir. Bu sebeple adlı ve idarî konularda verilecek kararlar bakımından salt vatandaşlık ilişkisinin yeterli olmadığı anlaşılmaktadır. Bu düzenlemeye, hak ve fil ehliyeti, vesayet, soybağı, evlat edinme konularında ilgilinin millî hukukuna öncelik veren 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun hükümleri ile çelişmektedir. Ancak Sözleşmenin yetki kurallarına ilişkin

Cross-border marriages are becoming widespread due to such reasons as the increase of migration, prevalence of the opportunities of being able to find employments in foreign countries and development of access facilities. The issues with regard to protection of the personal rights and assets of the children from such marriages; custody, guardianship and curatorship rights that are vesting authority over the child, determination of judicial and administrative authorities that would render decision about these issues, settlement of the disputes over statutes related to the recognition and enforcement of decisions have gradually become in need to be resolved with international regulations.

Pursuant to the Law dated 25.4.2016 and numbered 6708, Turkey has become a party to the “Hague Convention on Jurisdiction, Applicable Law, Recognition, Enforcement and Cooperation in respect of Parental Responsibility and Measures for the Protection of Children” dated 19 October 1996 which includes arrangements regarding the issue. It is expressed on the approval code that Turkey has become a Contracting State within the scope of European Union visa exemption process.

The Convention carries the purpose of updating the “Convention concerning the Powers of Authorities and the Law Applicable in respect of the Protection of Infants” dated 5 October 1961, to which Turkey stands as a party, before the changing and developing needs. The Convention includes arrangements compatible with the “European Convention on the Exercise of Children's Rights” dated 25 January 1996, “Convention on Contact concerning Children” dated 15 May 2003 and the “Convention of 25 October 1980 on the Civil Aspects of International Child Abduction” which reserve provisions on the concerning issues and to which stands as a party.

The Convention dated 1996, essentially aims to settle the problem of authority that is deriving from the Convention dated 1961. Within this framework, the Convention arranges the competent state authorities and the state laws to be enforced, with regard to determination of the protection of the personal rights and assets of the children and the custody authority and therefore, it introduces provisions related to the recognition and enforcement of a measure, taken by any Contracting State for the protection of the minor, also in other states.

Main arrangements introduced by the Convention can be summed as follows:

a) According to the article 5 of the Convention, the jurisdiction to take measures directed to the protection of the child's person or property is vested to authorities of the Contracting State of the habitual residence of the child, instead of the country of nationality. For this

hükümlerine çekince konulması mümkün değildir.

b) Sözleşme'nin 6. maddesine göre, mülteci veya ülkelerini terk etmek zorunda kalmış ya da mutat meskenleri belirlenemeyen çocuklar ile ilgili verilecek kararlarda, bulundukları ülke makamları yetkili olacaktır.

c) Sözleşme'nin uygulanmasında görev alan makamlar, çocuğun menfaatinin aksini gerektirmesi haricinde kural olarak kendi hukuklarını uygulayacaklardır. Velayet yetkisinin kazanılması, değiştirilmesi gibi durumlarda da mutat mesken ülkesi hukuku uygulanacaktır.

d) Sözleşme'ye göre taraf devletlerden biri tarafından alınan tedbirler diğer taraf devletlerde kanun gereği tanınacak olup, söz konusu tanıma talebi, yetki kurallarının ihlali, hukuki dinlenilme hakkına riayet edilmemesi, tanımanın talep edilen ülkenin kamu düzenine açıkça aykırılık teşkil etmesi gibi sebeplerle reddedilecektir.

Avrupa Birliği üyesi devletler Sözleşmeye ilişkin yaptıkları beyanda, kendileri gibi Birliğe üye olan devlet makamlarınca verilen adlı ve idarî kararların Topluluk iç hukukunun getirdiği düzenlemelere göre tanınıp tenfiz edileceğini bildirmişlerdir. Bu sebeple Sözleşmenin tanıma ve tenfize ilişkin hükümlerinin Avrupa Birliği'ne üye devletler arasında uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Ülkemiz tarafından Sözleşme'nin 34. maddesine ilişkin yapılan beyan ile taraf devletler arasındaki iletişimim merkezî makamlar aracılığıyla yapılması kabul edilmiş, 54. maddeye getirilen çekince ile Fransızca dilinin kullanımına itiraz edilmiştir. 55. maddeye getirilen çekince ile de başka bir ülkede koruma altına alınan çocukların ülkemizdeki mal varlıklarını bakımından ülkemizin yetkisi ile söz konusu mal varlığına ilişkin daha önce ülkemizde verilmiş bir koruma tedbirleriyle uyuşmayan tedbirleri uygulamama hakkımız saklı tutulmuştur.

29. maddeye göre taraf devletlerin Sözleşme'nin getirdiği yükümlülükleri yerine getirmesi için bir merkezî makam tayin ederek bildirmesi gerekmektedir. Sözleşme, konu itibarıyle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın yetki alanına girmekle birlikte TBMM'ye sevk edilen tasarıda merkezî makama ilişkin herhangi bir açıklamaya yer verilmemiştir.

reason, it is understood that mere relation of nationality is insufficient in terms of decisions rendered on judicial and administrative issues. This arrangement contradicts with the provisions of International Private and Procedural Law numbered 5718. which gives priority to the national legislation of the related person with regard to the issues related to law capacity and juridical capacity, guardianship, paternity and adoption. However, it is not possible to put reservations regarding the provisions of the Convention related to the rules on authority.

b) According to the article 6 of the Convention, the decisions with related to the refugee children or children children who are obliged to be displaced, or children to whom their habitual residence could not be determined, are in the competence of the authorities of Contracting States where these children are present.

c) Authorities that are taking charge in the enforcement of the Convention, as a rule, shall apply their law with the exception that if the interest of the child necessitates the opposite. In cases of getting or changing of the power of custody, law of the state of the habitual residence shall be enforced.

d) According to the Convention, the measures taken by the authorities of a Contracting State shall be recognized by operation of law in other Contracting States. The recognition may however be refused if the measure was taken in violation of procedure, if it is failed to abide by the right to be heard and if such recognition is manifestly contrary to public policy of the requested State.

Member States of the European Union announced in their declaration in relation to the Convention that judicial and administrative decisions ordered by any of the Member State of the Union shall be recognized and enforced according to the regulations brought by the domestic law of the Community. For this reason, it is understood that the provisions of the Convention in relation to the recognition and enforcement shall not be applied among the Member States of the European Union.

Along with the declaration made by in relation to the article 34 of the Convention, it has been accepted that the communications between the contracting states be made through central authorities, and an objection has been raised to the usage of French language with reservation brought to the article 54. With the reservation brought to the article 55, our right to not apply the measures that are contradicting with a protection measure ordered previously in in terms of the assets in of the children who are taken under protection in another country, is reserved.

According to the article 29, a Contracting State shall designate and notify a Central Authority in order to carry out the liabilities which are imposed by the Convention on such authorities. The Convention enters within the jurisdiction of the Ministry of Family and Social Policies as per its subject but no explanation has been given place in the draft filed to Turkish Grand National Assembly, regarding the central authority.

